

Tekstilna umjetnost Junko Oki kao područje istraživanja i realizacije dizajna tekstila

Furundija, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Textile Technology / Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:201:505123>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-04**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Textile Technology University of Zagreb - Digital Repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

**TEKSTILNA UMJETNOST JUNKO OKI KAO
PODRUČJE ISTRAŽIVANJA I REALIZACIJE
DIZAJNA TEKSTILA**

IVANA FURUNĐIJA

Zagreb, rujan 2022.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET

Zavod za dizajn tekstila i odjeće

Završni rad

**TEKSTILNA UMJETNOST JUNKO OKI KAO
PODRUČJE ISTRAŽIVANJA I REALIZACIJE
DIZAJNA TEKSTILA**

Izv. prof. art. Koraljka Kovač Dugandžić

Ivana Furundžija, 0117231663

Zagreb, rujan 2022.

UNIVERSITY OF ZAGREB
FACULTY OF TEXTILE TECHNOLOGY
Department of Textile and Clothing Design

Final thesis
TEXTILE ART JUNKO OKI AS A FIELD OF
RESEARCH AND IMPLEMENTATION OF TEXTILE
DESIGN

Izv. prof. art. Koraljka Kovač Dugandžić

Ivana Furundžija, 0117231663

Zagreb, September 2022

DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Zavod za dizajn tekstila i odjeće

Broj stranica: 39

Broj slika: 29

Broj literaturnih izvora: 12

Broj likovnih ostvarenja: 10

ČLANOVI POVJERENSTVA:

1. doc. art. Lea Popinjač, predsjednica
2. izv. prof. art. Koraljka Kovač Dugandžić, članica (mentor)
3. prof. dr. sc. Martinia Ira Glogar, članica
4. doc. art. Marin Sovar ak. slik. graf. , zamjenik članice

Datum predaje: 12. rujna 2022.

Datum obrane: 14. rujna 2022.

SAŽETAK

U prvom dijelu završnog rada bit će obuhvaćen povijesni pregled ručnog rada te pregled umjetnika koji su ručnim radom obilježili svoje stvaralaštvo, odnosno umjetnika koji su se time bavili i onih koji su sada reprezentativni. Drugi dio, odnosno dio realizacije, posebnu pažnju pridaje tekstilnoj umjetnosti Junko Oki čiji su radovi inspiracija za nastanak tekstilnih slika te nastanak uporabnog tekstila, primjerice uporaba na torbama.

KLJUČNE RIJEČI: tekstil, ručni vez, Junko Oki, krug, torbe

ABSTRACT

The first part of the final paper will include a historical overview of handwork and an overview of artists who marked their creativity with handwork, that is, artists who were engaged in it and those who are now representative. The second part, i.e. the realization part, pays special attention to the textile art of Junko Oki, whose works are the inspiration for the creation of textile paintings and the creation of useful textiles, for example, use on bags.

KEY WORDS: textile, embroidery, Junko Oki, circle, bags

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. TEORIJSKI DIO	2
2.1. RUČNI RAD.....	2
2.2. SASHIKO.....	3-5
2.3. BORO.....	6-7
2.4. JUNKO OKI.....	7
2.4.1. BIOGRAFIJA.....	7-8
2.4.2. O RADU I STVARALAŠTVU.....	8-9
2.4.3. IZLOŽBE.....	10-17
2.5. SIMBOLIKA KRUGA U UMJETNOSTI	17-18
2.5.1. JUNKO OKI I SIMBOL KRUGA.....	18-20
3. METODIKA RADA	20
3.1. PROCES IZRADE.....	21-25
4. REZULTATI RADA	25-29
5. ZAKLJUČAK	29
6. LITERATURA	30
7. POPIS SLIKA	31-32

1. UVOD

Razvoj tekstila i njegova uporaba, a time i razvoj dizajna tekstila, sežu duboko u ljudsku povijest. Od vremena kada je čovjek štitio svoje tijelo od vremenskih nepogoda, do potrebe skrivanja intimnih dijelova pa sve do vremena kada se njime prikazivala moć pojedinca, tekstil je imao svoju svrhu i pojavu koja seže duboko u povijest ljudske civilizacije. Govoreći o ručnom radu, preciznije koristeći termin *slow stitching*, za razliku od običnog šivanja koje se koristi pri izradi ili popravku odjeće, ovakva vrsta šivanja koristi iglu i konac sa ciljem nastanka umjetnosti. Ova vrsta sporog šivanja je proces koji ne teži gotovom proizvodu nego glavno usmjerenje daje samom procesu i kreativnom izražavanju, tako se ovaj način rukovanja iglom i koncem često koristi kao oblik terapije za užurbanost koju nam svakodnevica donosi.

Istražujući rad, život te stvaralaštvo japanske umjetnice Junko Oki kroz čiji se rad prožima vez na starim tkaninama, bez prethodnih skica, stvarajući tako životopisnu priču o emocijama i životu, naišla sam na japanske tradicionalne tehnike veza i ručnog rada. Obzirom da njen rad i stvaralaštvo imaju sličnosti sa boro tehnikom ručnog veza, odnosno japanskom tehnikom ručnog krpanja koja ima svoju praktičnu i dekorativnu svrhu, tako će ta tehnika i tehnika sashiko biti dio predmeta istraživanja ovog rada. Te tehnike kontinuiranog i ponavljajućeg šivanja dio su svakodnevnog života, utjelovljuju ljepotu i funkcionalnost.

Rad će se, potaknut stvaralaštvom Junko Oki, pozabaviti i istraživanjem simbolike kruga. Simbol kruga kao simbol beskonačnosti jer nema niti početak, niti kraj, kao takav u tumačenju njegova kretnja je savršena, bez početka, kraja i odstupanja. Tumačenje simbola kruga prožima se kroz različite filozofije, narode, religije, kroz magijska i mistična djelovanja pa tako simbolizam kruga nalazimo i u umjetnosti.

Prvi dio rada za cilj ima teorijski predočiti stvaralaštvo Junko Oki, istražiti načine i tehnike kojima je radila, istražiti i definirati ručni rad i važnost tekstila u umjetnosti, istražiti i predstaviti rad umjetnika koji su srodni ovom području. U drugom dijelu rada biti će prikazana razrada ideje nastanka tekstilija, način izrade te korištenje toga dizajna na primjenjivim predmetima.

2. TEORIJSKI DIO

2.1. RUČNI RAD

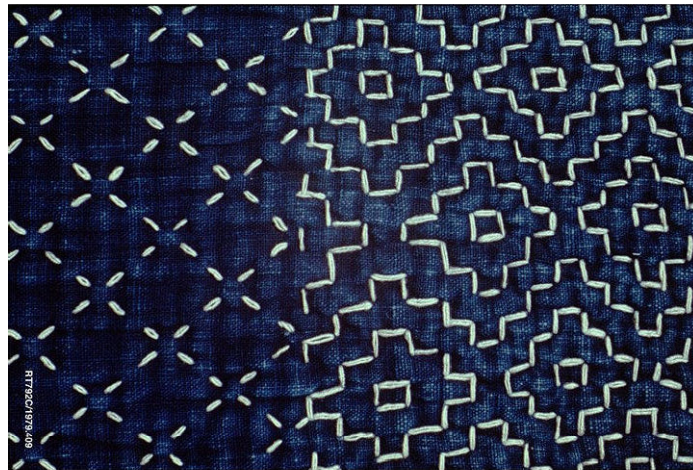
Ljudi su od davnina koristili tkaninu i igle, s vremenom unaprijedili tehniku i način rada. Različiti načini krojenja, krpanja i ojačavanja tkanine potaknuli su načine šivanja, a mogućnost ukrasnog i dekorativnog vezenja unaprijedila je i sam vez. Vez se smatra vrstom ukrasa materijala pređom, koncem i šavovima, a obično se izrađuje ručno. Diljem svijeta su pronađeni različiti primjeri ukrasnog vezenja, jedan od davnih primjera s područja Kine datira još iz vremena Zračenih država (5. – 3. st. pr. Kr.). U odjevnim predmetima iz razdoblja migracije¹ u Švedskoj vidljivo je da su rubovi traka obruba ojačani sa šavom i stražnjim ubodom, ali nije definirano treba li to smatrati ukrasnim vezom, ili samo pojačanim šavom. Sam vez dio je i narodne umjetnosti u kojoj su materijali bili dostupni i neprofesionalcima. Mnoge tehnike veza imale su i svoju praktičnu primjenu ojačavanja odjeće, a jedna od takvih tehnika je japanska tehnika Sashiko. Povijesno se vez smatrao razonodom i hobiem namijenjen isključivo ženama, obzirom da nisu formalno poučavane, učene su vezu i ručnom radu. Igla je glavni alat za vez, ali pređe i materijali imaju svoju važnost. U posljednjem desetljeću je došlo do eksponencijalnog rasta popularnosti ručnog vezenja na što su veliki utjecaj imali vizualni mediji. Mnogi smatraju da je ta popularnost nastala iz potrebe opuštanja te stvaranja sporijeg tempa svakodnevice. [1]

¹ Razdoblje migracije bilo je razdoblje u europskoj povijesti obilježeno migracijama koje su dovele do pada Zapadnog Rimskog Carstva i naknadnog naseljavanja njegovih bivših teritorija od strane drugih plemena.

2.2. SASHIKO

Sashiko je vrsta tradicionalnog japanskog vezenja ili šivanja koji ima svoju dekorativnu, ali i funkcionalnu svrhu učvršćivanja odjeće, a u doslovnom prijevodu riječ „sashiko“ znači mali ubod. Njegova prvotna svrha bila je funkcionalna i kao takva bila je rasprostranjena u japanskim selima i među ljudima koji nisu mogli priuštiti novu odjeću, nego su zakrpama i vezenjem produžavali vijek staroj odjeći. Zahvaljujući obilju jeftine indigo plave tkanine i bijelog konca, sashiko danas ima prepoznatljiv plavo-bijeli izgled. Vezenje u Japanu, također općenito i u svijetu, ima svoju daleku povijest. Sashiko šivanje svoje početke razvija u Edo periodu² (1603. – 1867.) kada je primijenjen iz praktične potrebe ojačavanja odjeće iz starih vremena, gdje bi se iz komada stare odjeće stvarali novi, čvrsti odjevni predmeti.

Industrijalizirana proizvodnja tkanina do Japana nije stigla sve do 1870-ih godina, tako da su se pamuk, lan i konoplja preli, tkali i bojali ručno, a ono što je dostupno, bilo je preskupo za obično pučanstvo. Zbog toga je tkanina bila dragocjen resurs pa su se svi komadi iskorištavali. Sashiko je bio zimski posao za žene iz ribarskih i poljoprivrednih obitelji koje su koristeći ovu tehniku šivanja stvarale dugotrajniju odjeću i ukrašavale svakodnevne predmete. Krpanje se izvorno izvodilo od niti izvučenih iz odjevnog predmeta, a kasnije ga je zamijenila pamučna nit nakon što je pamuk ponovno postao dostupan. [2]

Slika 1 detalji kimona sa sashiko tehnikom, sredina 19. st.

² Razdoblje Edo ili razdoblje Tokugawa je dio japanske povijesti koji se odnosi na razdoblje od 1603. do 1867. godine. Ovo razdoblje označava vladavinu grada Edoa ili vladavinu Tokugawa šogunata, kojeg je 1603. godine uspostavio Tokugawa Ieyasu.

Tradicionalni sashiko se sastojao od nekoliko slojeva tkanine, najčešće dva ili tri gdje bi se najkvalitetniji sloj sa najsloženijim uzorkom nalazio na vanjskoj strani. Sashiko uglavnom koristi geometrijske uzorke, a sam vez možemo podijeliti u četiri kategorije: *hishizashi*, *koginzashi*, *hitomezashi* i *moyozashi*. Sashiko dizajni obično potječu iz prirode, a oni koji imaju neku simboliku, najčešće se mogu vidjeti na odjevnim predmetima ribara.

Slika 2, jakna iz razdoblja Meiji u kolekciji Metropolitan Museum of Art

Velika je raznolikost sashiko uzoraka, a mnogi od njih nastali su po uzorcima iz drugih tekstila, keramike ili arhitekture. Neki od uzoraka su:

Tate-Jima - Okomite pruge

Yoko-Jima - Vodoravne pruge

Kōshi – Ček

Nakamura Kōshi – Karirani uzorak obitelji Nakamura

Hishi-moyō - Dijamanti
Yarai - Ograda od bambusa
Hishi-Igeta / Tasuki - Paralelni dijamanti / križići kabeli
Kagome - Tkani bambus
Uroko – Ribarnice
Tate-Waku - Ustajanje pare
Fundō - Protuutegovi
Shippō - Sedam blaga
Buddhe Amime - Ribolovne mreže
Toridasuki - Isprepleteni krug dviju ptica
Chidori – Zviždaljka
Kasumi – Sumaglica
Asa ne Ha - List konoplje
Mitsuba - Trolist
Hirayama-Michi - Prolazi u planinama
Kaki no Hana - Cvijet draguna
Kaminari – Munje
Inazuma - Bljesak munje
Sayagata - Osnovni uzorak
Matsukawa-Bishi - Borova kora
Yabane – Let ptica

Pojavom umjetnih vlakana 1950-ih godina, sashiko odjeća djelomično je otišla u zaborav zbog promjene stila i načina odijevanja seoskog pučanstva. Mnoga su obiteljska skladišta bila uništena požarima i drugim prirodnim nepogodama i stoga je velika količina sashiko odjevnih

komada bila uništena, ali srećom, mnogi su uvidjeli vrijednost te nastavili održavati taj tradicionalni način šivanja. Danas ga mnogi koriste i cijene zbog njegovih kreativnih, opuštajućih i terapijskih vrijednosti.

2.3. BORO

Boro je japanska vrsta tekstila koja se odnosi na nešto popravljeno i zakrpljeno. Riječ boro izvedena je od japanskog izraza „boroboro“ koji označava nešto otrcano ili popravljeno. Pojam „boro“ se odnosi na tkanine od pamuka, lana i konoplje, ručno tkane od strane seljaka koji su prošivanjem i tkanjem stvarali čvrstu, višeslojnu odjeću.

Nakon donesenih klasnih zakona u Japanu, siromašno seosko stanovništvo imalo je pristup samo tkaninama koje su izrađene od konoplje i drugih stabljičnih vlakana, a od boja su imali tonove indiga, sive, smeđe i crne.

Slika 3 dječja prostirka za spavanje, kasne 1800.

U Japanu je boro bio simbol siromaštva, smatralo se da je onaj koji ima najviše boro tkanina ujedno i najsiromašniji. [3] Upravo zbog toga, boro je bio simbol srama. Krajem 90-ih godina, boro je postao sve poznatiji u svijetu kada su umjetničke i modne industrije otkrile ljepotu starih japanskih tehnika.

Slika 4 Tradicionalni boro kimono

Središnji smisao boro tehnike je pronalaženje ljepote čak i u nesavršenostima, cilj je iskoristiti svaki komad tkanine tako da ništa ne ode u otpad. Kao i sashiko, i boro je postao oblik tekstilnog dizajna i umjetničkog stvaranja. [4]

2.4. JUNKO OKI

2.4.1. BIOGRAFIJA

Junko Oki japanska je umjetnica rođena 1963. godine u gradu Urawa, a živi i radi u gradu Kamakura, Japan. 1988. je diplomirala na Setsu Mode Seminar. Neposredno prije četrdesete, počinje se baviti ručnim vezom koristeći stare tkanine svoje majke. Prije nego je počela baviti se umjetnošću, radila je za jednu tvrtku gdje je dizajnirala pakete za karakterističnu robu i

kontrolirala proizvodnju robe. U tom je periodu, kako ona sama izjavljuje, bila nesretna, a njena kreativnost bila je ograničena na industrijske zahtjeve. [7]

Prvotno je učila tradicionalni vez, ali to je zahtijevalo komplicirano planiranje pa je odustala vidjevši djela Antonia Tapiesa, španjolskog umjetnika koji je bio pod utjecajem Paula Kleea. U svojim je radovima odlučila biti slobodna, ne slijediti pravilne uzorke te šavovima ispunjavati prazninu. [8]

2.4.2. O RADU I STVARALAŠTVU

„Kada imam igle, konce i druge posebne materijale ispred sebe, nešto se uzburka duboko u mom nesvjesnom umu, usprkos meni samoj, i ja sam ispunjena snažnim emocijama. Tada vraćam svoje pravo ja.“ Svakim pomno izrađenim šavom, Junko Oki na tekstilu ispisuje priče o životu. Njen rad temelji se na slobodnom načinu izražavanja, radu bez prethodne skice ili šablone. Vođena trenutnim mislima stvara tekstilnu umjetnost jedinstvenih motiva i uzoraka gdje svojim načinom šivanja odbacuje strukturiranu tradiciju vezenja. Njen pristup radu te prisutnost njenih radova proširuju granice tekstila i umjetnosti.

Slika 5 Junko Oki, nectar, 2020

Svoje umjetničko stvaralaštvo započela je 2002. godine neposredno prije navršene 40. godine života, nakon što joj je kći pokazala torbu koju je napravila od starih tkanina njezine pokojne majke. Prva reakcija bila joj je potresenost nakon što je vidjela izrezane tkanine svoje majke, a poslije je shvatila koliko je ljubavi utkano u rad koji će biti uspomena. To je bio trenutak u kojem je odlučila stvarati ručnim vezom. [5]

Tekstilne kompozicije Junko Oki sastoje se od apstraktnih crteža, spiralnih uspomena vezom usađenih u tkaninu. Koristeći stare i nove tekstile, Junko Oki tako stvara kontrast između starih i novih vremena, nizanjem tkanina niže i sjećanja iz djetinjstva te mnoštvo životnih iskustava. Ponavljajući proces šivanja, po njezinim riječima, tim načinom pokreće dvije gravitacijske sile, ljubav i smrt. Njezin rad fokusiran je na odnose među ljudima, posebno na odnose njene obitelji, a istražujući te teme, sa svojim radom i stvaranjem seže u crtež, nadrealizam, poeziju, umjetnost. Oki je vođena filozofijom nastalom iz njezinih vlastitih šavova, a ona glasi: „Čak i ako naiđete na zapetljanu nit, ne morate ju odrezati, ostavite ju da stvori novi uzorak. Drugim riječima, to je beskrajn put na kojem uvijek možete nastaviti dalje – ne vraćajući se nazad.“ Njezini su radovi uglavnom slobodnog oblika, negdje imaju oblik kruga, a vrlo često i simbol križa. Radovi imaju elemente vrlo srodne boro tehnici ručnog veza, ali čak i više nalikuju na *kintsugi*³ verziju na tkanini.

U svojoj knjizi *Punk*, Junko Oki govori kako voli raditi spontano i prepustiti se da je prati njezina intuicija. „Kad dodirnem staru tkaninu, osjećam kao da se vraćam u prošlost.“, riječi su koje Oki kazuje, a isto tako spominje kako se sjećanja mogu usaditi u materijal. Junko Oki, na osnovu svog stvaranja i izgovorenih riječi, olako dobiva epitet umjetnika dubokog srca i duše. [6]

U svom radu koristi neke nove, ali i stare tkanine koje datiraju i stotinu godina. U radovima se može naći svila, pamuk, lan, konoplja, vuna u obliku tkanine i pređe, a jedan od osnovnih šavova koji se provlači u njenom radu je takozvani *blanket stitch*⁴.

³ Japanska tradicija njeguje *kintsugi*, što doslovno znači “zlatni spojevi”, ili *kintsukuroi*, “zlatni popravak”, umjetnost popravljanja polomljene keramike spajanjem dijelova na mjestu loma pomoću laka pomiješana s nekim plemenitim metalom u prahu – zlatom, srebrom ili platinom.

⁴ Šav koji se koristi za pojačavanje ruba debelih materijala, ukrasni bod koji se koristi za završetak deke.

2.4.3. IZLOŽBE

Samostalne izložbe:

2021

„Yobitsugi“ KOSAKU KANECHIKA Tokyo, Japan

2020

„Embroidery“ KOSAKU KANECHIKA, Tokyo Japan

„Anthology“ Hagi Urugami Museum, Yamaguchi, Japan

2019

„Truly Indispesable“ Office Baroque, Brussels, Belgium

2018

„Sense and sweetness“ KOSAKU KANECHIKA, Tokyo, Japan

2017

„Moon and chrysalis“ Shiseido Gallery, Tokyo, Japan

„JUNKO OKI“ Office Baroque, Brussels, Belgium

2016

„gris gris“ DEES HALL, Tokyo, Japan

2015

„PUNK „DEES HALL“, Tokyo, Japan/ MORIS, Hygo, Japan/ Morioka Shoten, Tokyo, Japan

2014

„Red“ DEES HALL, Tokyo, Japan

2013

„Zeze Hihi“ shima, Aichi, Japan

„culte a la mode“ DEES HALL, Tokyo Japan

„culte a la carte“ COW BOOKS, Tokyo, Japan

„Tattoo“ Gallery B, Kanagawa, Japan

2012

„Outsider“ DEES HALL, Tokyo, Japan

2011

„poesy“ Morioka Shoten, Tokyo, Japan/ COW BOOKS, Tokyo, Japan/ shima, Aichi, Japan (2011-2012)

„Mental Nourishment“ DEES HALL, Tokyo, Japan

2009

„Prayer“ gallery feve, Tokyo, Japan

„Recycle“ ART & SCIENCE, Aowama, Tokyo, Japan

Grupne izložbe:

2021

„GO FOR KOGEI 2021“ Natadera Temple, Ishikawa, Japan

2019

„Where We Now Stand – In Order to Map the Future“ 21st Century Museum of Contemporary Art, Kanazawa, Ishikawa, Japan

2018

„Yamagata Biennale 2018“, Bunshokan, Yamagata, Japan

2017

„Junko Oki/ Masaho Anotani“ KOSAKU KANECHIKA, Tokyo, Japan

2016

„Nous – sewing and living“ 21st Century Museum of Contemporary Art, Kanazawa, Ishikawa, Japan

„finding Ling - Lings head“ cookie butcher, Antwerp, Belgium

„8 femmes“ Office Baroque, Brussels, Belgium

Javne zbirke:

21st Century Museum of Contemporary Art, Kanazawa, Japan

Nagrade:

2017 The 11th shisheido art egg, shisheido art egg award

Slika 6 Junko Oki, Lemon 1, 2021.

Slika 7 Samostalna izložba "Yobitsugi" KOSAKU KANECHIKA, Tokyo, Japan 2021.

Slika 8. Junko Oki, amaranths, 2020.

Slika 7 Junko Oki, Feeling unsaid and unspoken words 02, 2019.

Slika 8 Junko Oki, Moon and chrysalis 01, 2017.

Slika 9 Junko Oki, Moon and chrysalis 03, 2017.

„Sve u svemu, moji radovi nisu bili ništa drugo, nego odraz mene same, možda čak i pomalo neugodno. Željela sam se još više izložiti kroz svoja djela; željela sam biti vjerna sebi. Što je drugo važno? To je ono u čemu znam da sam dobra.” – Junko Oki [9]

Uz brojne izložbe po cijenjenim galerijama Japana, izlaže i po Europi. Osim samih izložbi, Junko je napisala i nekoliko knjiga o svom stvaralaštvu, a to su: *Poesy*, *Culte à la Carte*, *gris gris*, *Punk*, *Truly Indispensable*.

Kada je 2011. objavila zbirku svojih radova (pjesništvo), u predgovoru je napisala: „Oduvijek sam sanjala da postanem pjesnik. Još uvijek mi je to najdraža želja. Jednoj ženi su se zasuzile oči kada je vidjela jedan moj rad. Nikada prije nisam naišla na takav prizor.

Što ju je rasplakalo? "To je moć poezije", rekao je mudar prijatelj. "Postala si pjesnik."

Kad ispred sebe imam igle, konce i druge posebne materijale, nešto mi se usprkos meni duboko uzburka u nesvjesnom umu i ispuni me jaka emocija. Tada vraćam svoje pravo ja.

Kad sam se bojala krenuti naprijed, naišla sam na knjigu slika Antonija Tapiesa. Kad pjevam njegovo ime, osjećam se potpuno oklopljenom, čak i s bodežom u pojasu. U jednom slučaju jasno znam kojim putem ići i hoću da moje noge krenu naprijed.

Radost susreta i tuga zbog razdvojenosti dali su mi snagu i hrabrost. Još jedan dan, još jedna šetnja, nastavit ću svojim koracima. Uvijek ću biti svoja kao što je vrba vjerna svojoj prirodi. Danas ću učiniti još jedan dobar dan.“

Naziv njezine knjige *Punk*, dovitljiv je opis njezinog stila. Pojam „Punk“ u početku joj je bio nepoznat sve do trenutka kada je novinarka posjetila njenu izložbu na kojoj je njezin rad opisala kao „punk“. Nakon toga, Oki je istražila što to znači i zašto je novinarka povezala baš tu riječ sa njezinim radom. Tijekom istraživanja je naišla na intervju sa Johnny Rottenom, pjevačem engleske grupe „Sex pistols“, u kojem je saznala da „punk“ znači biti vjeran sebi, da se radi o razvoju i pronalaženju sljedećeg koraka. Junko Oki osjetila je srodnost s tim osjećajem i spomenula ga je u naslovu svoje knjige koja se sastoji od kolekcije vlastitih radova. [10]

Slika 10 Junko Oki, Punk, 2014.

Slika 11 Junko Oki, Culte a la Carte, 2013.

Slika 12 junko Oki, Truly Indispensable, 2019.

2.5. SIMBOLIKA KRUGA U UMJETNOSTI

„Krug: univerzalan simbol cjelovitosti, jedinstva, bezvremenosti, bez početka, bez kraja, bez gore, bez dolje. Besprostornost. Dinamičan i beskrajno pokretljiv, potpuni ciklus, prirodno savršenstvo.“

Kružnica kao simbol, uz križ i kvadrat jedan je od glavnih i temeljnih simbola. Oblici se pojavljuju svuda oko nas, dio su našeg okruženja i naše svakodnevice bez da smo toga svjesni. Oblikuju našu stvarnost u trodimenzionalni prostor i imaju puno utjecaja na naše živote. U mnogim običajima i duhovnih vjerovanjima, krug predstavlja nekakvu Božansku snagu i kao takva održava naš život u pokretu. Predstavlja život od rođenja do smrti, a kružnica takva kakva i jest, bez početka i kraja, simbol je vječnosti. Krug kao simbol tumači se u različitim filozofijama, religijama, narodima, snovima, u magijskoj upotrebi i sl. Također jedno od zanimljivih načina tumačenja ovog simbola jeste i po njegovoj boji. [11]

Crni krug predstavlja završetak ciklusa i početak novog, također predstavlja prazninu ili neki prazan prostor. U pozitivnom kontekstu, krug predstavlja neku osobnu transformaciju, a u negativnom smislu odnosi se na tugu i bol.

Bijeli krug predstavlja novi početak, čistoću, život te stupanj savršenstva. Kao takav, odnosi se na duhovnu evoluciju, a u negativnom kontekstu bijeli krug može se odnositi na napuštanje.

Crveni krug je simbol moći, manifestacije i stvaranja. U mogućnosti je utjecaja na stagniranje osobnog rasta, također je i upozorenje za davanje previše energije fizičkim stvarima i napomena za usmjerenje ka duhovnom zdravlju.

Plavi krug se odnosi na unutarnju istinu i mudrost, usmjeren je i na proces primanja i davanja u smislu govora i slušanja pa je tako i simbol snažne komunikacije.

Zeleni krug odnosi se na cikluse rađanja, rasta, smrti i transformacije. Predstavlja korištenje i trošenje znanja u svrhu stvaranja. Simbol je koji može pomoći drugima te pronaći njihovu strast.

Žuti krug je simbol kreativnosti, mašte i beskonačnih mogućnosti. Životvoran je simbol, sličan suncu. Potiče maštu, kreativnost te pomaže u razmišljanju izvan okvira.

Krug je kao jedan osnovni oblik uvijek očaravao um čovjeka. Mnogi matematičari i filozofi smatrali su ga najsavršenijim od svih geometrijskih oblika, dok su ga teolozi smatrali nadnaravnim i božanskim. Za umjetnika je krug uvijek bio stvar ljepote, pa se tako taj element kombinirao s estetskim, stvarajući različita značenja u svim semiotičkim konvencijama. Krugovi se na slikama pojavljuju ili kao sami krugovi ili kao njihove izvedenice. [12]

2.5.1. JUNKO OKI I SIMBOL KRUGA

Junko Oki je umjetnica koju se bez pogovora može spomenuti u priči kruga te kružnice u samoj umjetnosti. Osim motiva križa, jedan od glavnih detalja njenih radova jeste simbol kruga koji se pojavljuje na većini njenih radova. Japanska je to umjetnica koja svoje radove naziva „Woky Shoten“ što u prijevodu znači „slobodno kretanje linije za jednostavno ponavljanje rada“. Ona upravo te linije u ponavljanju koristi za stvaranje skladnog prizora od velikog broja uboda igle. Upravo u tom ponavljanju ona stvara taj prepoznatljiv kružni oblik koji u umjetnosti predstavlja priču bez početka i bez kraja, trajnost, savršenu i nepromjenjivu

kretnju. Naizgled nabacani šavovi, besprijeckorno skladnim spajanjem stvaraju priču koja prepoznatljivo stoji iza Junko Oki i istovremeno se gradi i raste uz nju.

Slika 13 Junko Oki, Interwine 1, 2021.

Koristeći svilu i pamuk, ona stvara umjetnički rad sa kružnim motivom u crno-bijeloj boji. Rad nepravilnog kružnog oblika sa isprepletenim nitima konca u pojedincu stvara pomutnju i neshvaćenost zbog spajanja takve količine pokreta, ali istovremeno i smirenost zbog uspješne funkcionalnosti kombinacije te tehnike.

Slika 16. Junko Oki. Lemon 2, 2021.

Vidljivo je da u svom radu najčešće koristi niti u žutoj, crvenoj i plavoj boji, naravno u kombinaciji bijele i crne. Primjeri žutih radova okarakteriziranih po samoj boji govore o njezinoj inspiraciji koju pronalazi u Suncu, limunima i sl. Sama žuta boja simbol je živopisnosti, kreativnosti, stvaranja i slobode. U svom radu vođena je životvornošću, pa skladno tome stvara takve radove.

3. METODIKA RADA

U praktičnom radu pri izradi radova, jednim dijelom sam koristila metodu „patchworka“, odnosno slaganja i zašivanja tkanina i zakrpa slažući ih u određene kompozicije po uzoru na boro tehniku koju sam u radu istraživala. Također, tehnika veza je osnovna tehnika koja je korištena pri radu na način sitnih asimetričnih uboda iglom, koji kružnim ponavljanjem po cijelom platnu stvaraju dominantne i slobodne kompozicije. Inspirirana radom umjetnice Junko Oki, u središte svoga stvaranja stavila sam simbol kruga koji se kao takav provlači na svih pet radova.

3.1. PROCES IZRADE

Za izradu tekstilnih radova koristila sam laneno platno u različitim bojama i debljinama. Kupila sam nekoliko metara nove tkanine, a neke sam našla u second hand dućanu, sa čim su mi došli tragovi starosti tkanine, na dijelovima poderane sa jako slabom čvrstoćom, što mi je dobro došlo u smislu iskoristivosti nečeg odbačenog, kako i same tehnike Boro i Sashiko nalažu, dati novi život nečemu naizgled neupotrebljivom. Stare tkanine sam izložila pranju, sušenju i peglanju nakon čega sam uvidjela da su malo promijenile konstrukciju, rastegnule se i postale tanje, a nove su bile čvrste pa sam ih ponegdje odlučila ostaviti same, a na nekim radovima kombinirati krpajući ih međusobno. Tkanine sam izrezala u jednake pravokutne oblike dimenzije 70x100 cm, isprobala vezenje na jednom sloju, vezenje na duploj tkanini te vezenje na tkaninama spojenim iz dviju tkanina. Za rad je korišten običan mašinski konac, te deblji i tanji konac za vez, a struktura je postizana zatežući tkaninu obručem. Neki radovi imaju vidljivo drukčiju konstrukciju, a to je zbog mašinske intervencije elastičnim koncem koji je slobodno skupljao rad i mijenjao prvotan pravilan pravokutni oblik tkanine. Za izradu radova korištene su lanene tkanine u crnoj, bijeloj i žutoj boji, a intervencija veza rađena je kombinacijom crvenog, crnog, žutog, bijelog, bež i smeđeg konca.

Slika 17. *Misao, prva*, I. Furundžija, 2022.

Vez je rađen na spojenoj tkanini crnog i bijelog lana na kojoj je omjer bijelog naspram crnog 2:1, isto tako što se tiče i veza. Bijeli konac preko bijele tkanine stvara kružni oblik koji svojim širenjem polako prelazi na crni dio te tako u odnosu na bijelu stranu, crna ističe vez te tako na ovom radu možemo spomenuti njegovu osobinu kontrasta.

Slika 18. *Misao, druga*, I. Furundžija, 2022.

Podloga ovog rada načinjena je od kombinacije starih tkanina, jedna je čvršća, a druga nešto slabija, pa tako spojene po sredini načinile su bijelo-žutu osnovu na kojoj intervencija veza ide u suprotnim smjerovima. Na bijelom dijelu prevladava žuti vez, a na žutom konac nešto svjetlijih tonova. Sama struktura rada stvorena je mašinskom intervencijom elastičnim koncem koji je uticao na stvaranje nepravilne površine.

Slika 19. *Misao, treća*, I. Furundžija, 2022.

Ovaj rad za osnovu ima tanki crni lan na kojem je izveden vez koncima svjetlijih boja. Obzirom na tanku strukturu materijala, rad je pri vezu morao biti stalno zategnut obručem kako bi ostao pri nekoj, prvotno zamišljenoj, pravilnoj strukturi. U tijeku rada, vezena kružnica zamišljena je kao prepolovljena čije se strane razlikuju u veličini, jedna stagnira i ostaje manja, dok se druga širi, stvarajući tako kontrast u veličini, a ne boji.

Slika 20. *Misao, četvrta*, I. Furundija, 2022.

Za osnovu ovog rada korištena je duplo sašivena lanena tkanina koja jedina od svih ima mašinsku intervenciju običnim koncem preko čega je vez u crvenoj i crnoj boji. Prvotno je zamišljen jedan crveni krug koji, kako sam to i ranije spomenula u istraživanju, svojom bojom na bijeloj podlozi naglašava svoj simbol moći, manifestacije i stvaranja. Ali u samom procesu rada, intuitivno je nadodano nekoliko krugova u crvenoj i crnoj boji koji se međusobno preklapaju i popunjavaju skoro cijeli rad.

Slika 21. *Misao, peta*, I. Furundija, 2022.

Podloga ovog rada u potpunosti je od starog žutog materijala koji je dosta slab, a pranjem i peglanjem se malo promijenio, u smislu mijenjanja debljine i rastezanja. Tkanine je takve strukture da i ubod igle ostaje vidljiv pa je bilo potrebno smisliti način na koji to najbolje

iskoristiti. Prvotno sam vez počela koncem iste boje kao i podloga, u postupku rada sam odlučila dodati bijelu, bež i crnu boju konca za vez. Kada sam vidjela da ni tada rezultati nisu najbolji, odlučila sam i ovom radu dati intervenciju elastičnim koncem koji je samu tkaninu skupio i malo deformirao, tako da je na radu uz vez na kraju vidljiva i struktura koja se ne stapa sa tkaninom nego djelomično izlazi u prostor.

4. REZULTATI RADA

Ovaj završni rad inspiriran umjetnošću Junko Oki, rezultirao je likovnim rješenjem od ukupno 5 radova dimenzija 70x100 cm čija je odlika vez koji se nepravilno rasprostire po površini te tako stvara kružnu kompoziciju koja je kao takva u središtu stvaranja. Osim izrade ovih radova, odnosno tekstilnih slika, radom je obuhvaćen i dio o uporabnom tekstilu koji je prikazan torbama kojih je nastalo ukupno 5. Torbe su u različitim veličinama i krojevima, šivane od lanenog materijala sa minimalnom intervencijom koja je u kontrastu sa intervencijom koja u većoj količini prevladava na slikama.

Slika 22. I. Furundžija, 2022.

Slika 23. I. Furundžija, 2022.

Slika 24. I. Furundžija, 2022.

Slika 25. detalji rada

Slika 26. detalji rada

Slika 27. detalji rada

Slika 28. detalji rada

Slika 29. Uporabni tekstil (Torbe) I. Furundžija, 2022.

5. ZAKLJUČAK

Umjetnost i način rada umjetnice Junko Oki, najbliži je drevnim japanskim tehnikama Sashiko i Boro, čija je namjena prenamijeniti nešto staro u novo i iskoristivo. Gledajući kroz povijest, bilo je nužno krpiti i ojačavati odjeću, krasiti je ukrasnim šavovima i sl. Vođeni time, mnogi umjetnici biraju upravo Sashiko i Boro kao tehnike izrade vlastitih tekstilija. Junko Oki sa svojim stilom ručnog vezenja i filozofijom koja kaže da je nemoguće pogriješiti, svaki šav bez pravila smješta na mjesto na koje se on savršeno uklopi, stvarajući tako sa drugim nitima kompozicije po kojima je itekako prepoznatljiva. Ona starim zakrpama daje život sa koncima koje smješta po predlošku, najčešće u kružnom obliku ili obliku križa.

Vođena njenim radom, tako sam i ja odlučila stvoriti dizajn tekstila na kojem se događa puno toga, a istovremeno se stvara smisljena kompozicija. Veliki radovi su rađeni intuitivno, bez pravila i prethodnog odlučivanja o kombinaciji boja, veličini kompozicije ili samih šavova. Obzirom da se ručni rad sve više koristi u svrhe terapije, meni je također kao takav to bio jako smirujući proces. Torbe su nastale spajanjem različitih tkanina uz minimalnu intervenciju, a one kao i radovi, asimetričnog su oblika te tako vođeni slobodom stvaranja poput Junko Oki, prate neku svoju liniju u kojoj savršeno funkcioniraju.

6. LITERATURA

[1] Tanaka, Yūko, *The power of the weave : the hidden meanings of cloth*, Tokyo : LTCB International Library of Trust/International House of Japan, 2013.

[2] Shaver, C. (1992). *Sashiko: A Stitchery Of Japan*.

<https://digitalcommons.unl.edu/tsaconf/584/>

[3] Li, L. (2021). *Reviving boro: The transcultural reconstruction of Japanese patchwork*. Royal College of Art (United Kingdom).

<https://search.proquest.com/openview/0946c7ff24c8f070ea70d75be70e02ce/1?pq-origsite=gscholar&cbl=2026366&diss=y>

[4] Austin Bryant (2015). *All About Boro – The Story of Japanese patchwork*

<https://www.heddels.com/2015/08/all-about-boro-story-japanese-patchwork/>

[5] Ocula (2022). *Junko Oki*

<https://ocula.com/artists/junko-oki/>

[6] Judy Martin (2016). *Judys Journal*, Junko Oki

<https://judys-journal.blogspot.com/2016/09/junko-oki.html>

[7] Junko Chong (2014). „PUNK“

<https://books.bunshun.jp/articles/-/3590?page=3>

[8] *The art of Punk; embroidery artist, Junko Oki, finally releases her long waited book*

https://fashiondocbox.com/Body_Art/67556095-The-art-of-punk-embroidery-artist-junko-oki-finally-releases-her-long-awaited-art-book.html

[9] Nicole McCarthy (2019). *Junko Oki – Textile artist*

<https://www.handsonworkshop.com.au/blogs/news/junko-oki-textile-artist?ls=en&cache=false>

[10] *Junko Oki*

<https://www.junkooki.com/>

[11] Niveditha (2016). *Circle and its importance in visual arts*

<https://openart.in/general-topics/circle-importance-visual-arts/>

[12] Goodman, Nelson, Jezici umjetnosti: pristup teoriji simbola, Zagreb: Kruzak, 2002.

7. POPIS SLIKA

Slika 1. Detalji kimona sa sashiko tehnikom, sredina 19, stoljeća

Izvor:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/c/c9/MET_RT792C.jpg/220px-MET_RT792C.jpg

Slika 2. Jakna iz razdoblja Meiji u kolekciji Metropolitan Museum of Art

Izvor: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/50805>

Slika 3. dječja prostirka za spavanje, kasne 1800.

Izvor:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/1/10/Child%27s_Sleeping_Mat_%28boro_Shikimono%29%2C_late_19th_century_%28CH_1108827543%29.jpg/1200px-Child%27s_Sleeping_Mat_%28boro_Shikimono%29%2C_late_19th_century_%28CH_1108827543%29.jpg

Slika 4. Tradicionalni boro kimono

Izvor: <https://www.heddels.com/wp-content/uploads/2015/08/boro-kimono.jpg>

Slika 5. Junko Oki, nectar, 2020.

Izvor: https://files.ocula.com/anzax/3d/3d7310de-a339-406b-82a2-5e8738a6454f_433_650.JPG

Slika 6. Junko Oki, Lemon 1, 2021.

Izvor: https://files.ocula.com/anzax/af/af3b3cd7-8752-4a14-a36c-5e210328106d_519_650.JPG

Slika 7. Samostalna izložba „Yobitsugi“, KOSAKU KANECHIKA, Tokyo, Japana, 2021.

Izvor: https://files.ocula.com/anzax/33/33802290-befd-4d8d-83b9-80c29998d6f6_2000_1333.JPG

Slika 8. Junko Oki, amaranths, 2020.

Izvor: https://files.ocula.com/anzax/92/92b78638-8976-4808-b5af-40b83ac1e587_520_650.jpg

Slika 9. Junko Oki, Feeling unsaid and unspoken words 02, 2019.

Izvor: https://files.ocula.com/anzax/3a/3ac9b208-339e-463d-a17d-959755901dfb_200_251.JPG

Slika 10. Junko Oki, Moon and chrysalis 01, 2017.

Izvor: <https://www.artsy.net/artwork/junko-oki-moon-and-chrysalis-01>

Slika 11. Junko Oki, moon and chrysalis 03, 2017.

Izvor: https://files.ocula.com/anzax/ff/ff9351d0-8ced-43ce-9c71-df33d697af81_433_650.jpg

Slika 12. Junko Oki, Punk, 2014.

Izvor: <https://www.officebaroque.shop/product/junko-oki-punk/8>

Slika 13. Junko Oki, Culte a la Carte, 2013.

Izvor: <https://i.pinimg.com/originals/e3/c6/9f/e3c69f27035da55b55a40f768894a3c6.jpg>

Slika 14. Junko Oki, Truly Indispesable, 2013.

Izvor: <https://www.officebaroque.shop/product/JunkoOki-TrulyIndispensable/2>

Slika 15. Junko Oki, Interwine 1, 2021.

Izvor: https://files.ocula.com/anzax/81/8177035d-f097-492d-b815-030c17f7d239_520_650.jpg

Slika 16. Junko Oki, Lemon 2, 2021.

Izvor: https://files.ocula.com/anzax/19/198465dc-b716-4a54-a8ae-cb3e0e0ddf0a_520_650.JPG

Slika 17. - 29. privatna arhiva